

לִּוּיָה

כיתה ז', המרכז הליטאי לחינוך עיוורים וכבדי ראייה

- 1.1. לך, לילדה קטנה, החיים זימנו כל כך הרבה כאב. מה את חושבת על זה?
לורטה
אני חושבת שהחיים באמת יפים. אנשים שמתאכזבים מהחיים, אולי עדיין לא חוו אותם, אני לא יודעת. אבל יש אנשים כאלה שהתאכזבו מהחיים. באמת לא חסרים אנשים כאלה.
- 1.1. באמת החיים יקרים לי יותר מכל, ואם כבר יש משהו יקר מכל בחיים, אז היקרה מכל עכשיו בשבילי זאת אמא.
לורטה
למה?
- 1.1. בגלל שאמא בכל זאת נתנה לי חיים, וגידלה אותי, ודאגה לי.
לורטה
את רוצה לומר שהיא חלק מחייך?
- 1.1. כן, מין חלק מהחיים שלי. אם כי אני עצמי כבר מאמצת בהדרגה את דמותה. הפכת לזו שמטפלת באמא שלה?
לורטה
כן. עכשיו אני כבר הפכתי למשהו כזה. וגם בגלל זה היא הכי יקרה לי בעולם. משום שהיא לאט לאט נעשית הילדה שלך?
- 1.1. היא ממש אמרה ככה: אני הילדה הזקנה שלך. קודם היא היתה אומרת לי שביצה לא מלמדת את התרנגולת, ועכשיו להיפך, אומרת שביצה יכולה ללמד את התרנגולת אפילו יותר ממה שהתרנגולת עצמה יכולה ללמד את הביצה. מה, למשל?
לורטה
יש מקרים כאלה, שאמרתי לה, שירד גשם, הרי אני מרגישה טוב יותר מאדם רואה, והשכנים מאשרים את זה. אני יודעת על פי ריח האוויר שירד גשם. פעם אחת אמרתי, אמא, תלכי לקניות, אני מרגישה שבקרוב תהיה סערה. והיא אמרה, הביצים לא מלמדות את התרנגולת, אני עצמי רואה על פי השמים, וכל מיני כאלה.
- 1.1. ובאמת התחילה סערה?
לורטה
כן. כן. בהתחלה היה בחוץ ריח כזה של אש. אבל השמים עדיין לא היו נורא קודרים, אחרי זה כבר התקדרו.
- 1.1. ומנין אותו ריח של אש?
לורטה
לא יודעת. אולי האטמוספירה איכשהו מתכוננת לסערה?
- 1.1. היה אויר מאוד לוהט?
לורטה
אולי האטמוספירה היתה לוהטת, בגלל זה זה ככה. זה דומה לשריפת כבלים מאריכים. כזה לא ברור. צריך לרחרח ככה מאוד בעדינות. ככה בזהירות. לא מרגישים את זה כמו שלמשל מרגישים את ריח הבצל כשהוא מיטגן. מעולם לא ראית?
- 1.1. מעולם לא ראיתי, אם כי אמא אמרה שכשנולדתי, במידה מסוימת הגבתי לאור. איך את לומדת על העולם?
לורטה
אני מדמינת אותו באמצעות נגיעות. איך להסביר את זה. העולם הוא הכל, גם ריח, גם מגע, גם קולות, וגם הדבר שאני יושבת עליו, כל דבר שמקיף אותי, זה העולם בשבילי.
- 1.1. זה מאוד כואב לא לראות?
לורטה
לא. בכלל לא. לפעמים אני אפילו שמחה. הרי אין לי מגבלות שכליות. ברור שלאמא זה מכאיב. פעם אחת הייתי בקשר עם מרפא על טבעי, נו, מומחה לבני-אנרגיה, והוא אמר לי: האם היית רוצה להתחיל לראות. ואמרתי לא, אני רוצה להיות כמו שאני.
- 1.1. למה?
לורטה
הרי אני לא מבינה מה זה אומר לראות. אני לא יודעת מה זה מראה עיניים, איך זה באמת נראה. רוצה להיות כמו שאני.
- 1.1. בדיוק כמו שהרואים לעולם לא ירצו להתעוור.
לורטה
בדיוק כך אני מסבירה. זה בדיוק אותו דבר. אני לא יכולה להבין, למה הרואים לא יכולים לדמיין את חייו של עיוור. הרי אני לא יכולה להתחיל לראות, והם כן יכולים להתעוור.
- 1.1. אולי רק להתעוור זה לא מספיק?
לורטה
פעם נתתי לאמא להריח פרח שעוד לא פרח, היא אמרה שהיא לא מריחה שם כלום. ולי זה מריח כמו ירק. אף על פי שמרבית האנשים הרואים אומרים שלמים אין ריח, בשבילי יש להם ריח. אפילו לשני דברים נפרדים נטולי ריח, יש

- ריח. האנשים הרואים אומרים שאין ריח. אני גם אמרתי שאין להם ריח, אבל הריח שאין להם, שונה. אם הריח שאין להם, שונה, זה אומר שריח כלשהו קיים. זה נכון שאצל האנשים שלא רואים הראייה מוחלפת על ידי השמיעה?
 לורטה 1.1
- כשהייתי קטנה, סבתא לקחה את הספל שלי. אמרתי, אמא, סבתא לקחה את הספל שלי. אמא אמרה: בטח לא את שלך. היא צריכה לראות בעיניים, ואני שומעת הכל לפי תוים. הרי ספל, כל חפץ מצלצל. יש לו תו. נוקשים בספל בכפית, הוא מצלצל. פעמון גם כן מצלצל. וגם הספל בדיוק ככה. חפצים מצלצלים לא יכולים לצלצל ללא תו. לא יכולים. וכל ספל, גם אם הוא מיוצר בדיוק אותו דבר, מצלצל באופן נפרד. הרי אי אפשר לעשות ספל לגמרי זהה – מילימטר למילימטר. אני חושבת שלא ממש אפשר. הרי חליליות זהות לא מצלצלות כאחת. מורגש שמנגנים שני קולות ולא אחד. לעץ, כמובן, אין תו, אבל הוא בכל זאת מצלצל. אפשר גם לנחש איזה עץ זה. הנה פה, תנור חימום או משהו מזמזם, בכל זאת אפילו לו יש תו – מי זה המחשב.
 לורטה 1.1
- מי-רה-דו. בראש העיוור שלנו כל הזמן מצלצל מינור. מהתו לה אנחנו יכולים לצאת לכל טונאליות. הרי אין דבר כזה שיהיה לגמרי שקט בראש, בכל זאת יש מנגינה.
 לורטה 1.1
- האם אחותך היתה אחת הדברים הכי יקרים שהיו לך?
 היא היתה חברתי הטובה ביותר. קראתי לה אמא שנייה. בגלל שהיא דאגה לי, אפשר לומר שטיפלה בי אפילו יותר מאמא. אחותי היתה בוגרת ממני בעשר שנים.
 לורטה 1.1
- היא היתה רואה?
 היא היתה רואה. היא טיפלה בי מאוד במסירות, סידרה את החדרים, אפילו ביומן שלה היה כתוב שכך היא פורקת מלבה את הכאב.
 לורטה 1.1
- איזה כאב היה בלבה?
 אולי היא הרגישה את מותה. מה אני יודעת. היא לא אמרה. משום מה היא בכתה לעתים קרובות מאוד.
 לורטה 1.1
- ניסית לנחם אותה?
 רציתי. אבל הכי חשוב שאמא נעשתה כל הזמן יותר ויותר גסת רוח ביחס לאחותי. ואחותי הלכה והסתגרה.
 לורטה 1.1
- אמא החלה לשתות באותה שנה?
 אחרי מותה של אחותי היא החלה לשתות המון. נו, כמובן, וגם לפני זה.
 לורטה 1.1
- אחותך מתה, אביך מת, אמך נשברה, נשארתי לבדך לגמרי. מה עבר על נפשך?
 כאב. וכזה כאב, שלא ידעתי מה לעשות. לא רציתי להישאר לבד, דיברתי עם טיפים, עם שולחנות. ושרתי, והתרוצצתי, נדמה לי שמהכאב. ואולי מהבדידות.
 לורטה 1.1
- כל כך כאב לי.
 איך אפשר להעלות על הדעת שילדה קטנה תתחזק כל כך, במצב שבו אין מי שידאג לה, יחבק, ירגיע?
 לורטה 1.1
- נותר לב כזה קפוא. אני השתניתי אחרי מותה של אחותי. התחלתי לעשות הכל לבד. לא נתתי לאמא להתקרב. התקלחתי לבד. אחותי לעתים קרובות גם סירקה אותי, סידרה אותי. עכשיו אני כל הזמן מסתרקות בעצמי. אולי רק לפני קונצרט מישוהו מסתכל. אני זוכרת את הידיים של אחותי, והכל שונה לגמרי. השתניתי לגמרי, נעשיתי לגמרי עצמאית.
 לורטה 1.1
- האם אפשר לומר שבגלל ייסוריך נעשית חזקה יותר?
 לא ממש. אני מרגישה כל כך חסרת אונים.
 לורטה 1.1